

**AUTORSKA KONCEPCJA
FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU
DOMU KULTURY „ZACISZE”
W DZIELNICY TARGÓWEK
MIASTA STOŁECZNEGO
WARSZAWY**

RAFAŁ DWORACKI

1. WSTĘP

Działalność Domu Kultury „Zacisze” w Dzielnicy Targówek Miasta Stołecznego Warszawy (DK „Zacisze”) rozpoczęła się w 1967 roku. Jak możemy dowiedzieć się z dotychczasowej misji, został wybudowany w czynie społecznym przez ówczesnych mieszkańców, którzy odczuwali potrzebę bliskiego obcowania z kulturą.

Niedawne obchody jubileuszu 50-lecia powstania DK „Zacisze”, które odwoływały się do czynu społecznego mieszkańców, mogą sprzyjać postrzeganiu Domu Kultury jako idei minionych czasów, w którym dominującą rolę odgrywa upowszechnianie kultury. Jednak Dom Kultury XXI wieku to coś więcej. To instytucja, która wychodzi w przestrzeń, adoptuje nowe miejsca dla kultury. Nie czeka na odbiorców, lecz sama wychodzi do ludzi. Jest inkubatorem oraz katalizatorem zamian społeczno-kulturowych.

Dotychczasowa misja DK „Zacisze” to efekt Programu Laboratorium Edukacji Kulturalnej (LEK¹). Jej założenia brzmią następująco:

„Dom Kultury Zacisze – dom, w którym spotkasz Kulturę.

Dom Kultury Zacisze zbudowali własnymi rękami mieszkańcy dzielnicy 50 lat temu, bo wierzyli, że kultura i wspólne miejsce spotkań są ważne.

Dzisiaj też dokładamy swoją cegłę – budujemy kulturalne oblicze Targówka i odpowiadamy na potrzeby mieszkańców – możesz zasłuchać się w muzyce, obejrzeć wystawę, a w tygodniu spotkać 1200 osób i rozwinąć kreatywn(i)e skrzydła.

U nas dzieciaki podróżują wehikulem sztuki, młodzież tańczy breakdance, dorośli tworzą witraże, a seniorzy rozkręcają kabaret.”

DK „Zacisze” posiada obecnie bogatą ofertę, skierowaną głównie do dzieci i młodzieży oraz osób starszych w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku (UTW). Dominującą rolę odgrywają w niej zajęcia stałe i warsztaty. Mniej miejsca zajmują działania społeczne. Charakteryzuje się dużym poszanowaniem tradycji. Zapoznając się z Raportem Ewaluacyjnym z grudnia 2019 roku sporządzonym w ramach Programu LEK (Raport), DK „Zacisze” postrzegany jest jako:

„...rzetelny i standardowy w swoim działaniu...”;

„Jest to miejsce, w którym rzetelnie uczy się rzemiosła artystycznego.”;

„Nie można powiedzieć o nich nic złego, ale są przewidywalni, niczym nie zaskakują. Podejmują nowe tematy, ale nie wprowadzają nic kontrowersyjnego. Nie zmieniają formuły działania: sekcje, wydarzenia – forma zawsze ta sama. Bardzo się starają, żeby być dobrzy i im się to udaje.(...) Dom XX wieku, ale nie XXI.”

Ta ostatnia opinia jest mi najbliższa. Jako osoba mająca możliwość obserwacji DK „Zacisze” przez pryzmat ostatnich 10 miesięcy dostrzegam, że rzetelnie i z zaangażowaniem realizuje obrane przedsięwzięcia. Jednak, żeby nazywać go Domem Kultury XXI wieku brakuje mu odrobiny śmiałości, otwartości rozumianej jako wychodzenie w przestrzeń społeczną, poruszania tematów trudnych i kontrowersyjnych.

Raport LEK był autorefleksją i początkiem zmian, a ja zdecydowałem się ten proces kontynuować.

W związku z powyższym należało zidentyfikować ograniczenia, które wpływają na rozwój DK „Zacisze”. Jedną z głównych barier rozwoju instytucji jest bariera architektoniczna. Budynek z lat 60-tych ubiegłego wieku ma przede wszystkim niewielką salę teatralno-koncertową, sporo ograniczeń infrastrukturalnych takich jak ograniczona powierzchnia użytkowa czy małe sale dydaktyczne. Jest również nieprzystosowany dla osób z niepełnosprawnościami. DK „Zacisze” do niedawna posiadał także bardzo słabą infrastrukturę teleinformatyczną (opóźnienie technologiczne).

¹ Program Laboratorium Edukacji Kulturalnej – moduł dla Dzielnicowych Domów Kultury. Część Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej mająca na celu podniesienie kompetencji pracowników i kadry zarządzającej domów kultury

Nie pozwalało to na szybkie reagowanie na zmieniające się warunki otoczenia i wejście w nowoczesne metody pracy (np. praca zdalna, zajęcia online), co uwidoczniło się w czasie pandemii COVID-19.

DK „Zacisze” to również jego pracownicy. Wyniki Raportu oraz moje obserwacje pokazały, że zespół to doświadczona załoga z kompetencjami i potencjałem, która bardzo mocno identyfikuje się z instytucją. Jednakże, krystalizują się dwa podstawowe problemy: trudność w odejściu od utartych schematów w działaniu oraz zagrożenie wypaleniem zawodowym części osób. Dotychczasowa struktura organizacyjna powodowała, że główny ciężar działalności statutowej spoczywał na jednym dziale i jego kierowniku, co było dużym obciążeniem dla osoby kierującej i ograniczało możliwości pracy projektowej, wymuszało także schematyczne działanie.

Rok 2020 wiązał się dla DK „Zacisze” także z dodatkowymi problemami wynikającymi z trwającej pandemii COVID-19. Odgórne decyzje o ograniczeniu działalności i zamknięciu instytucji kultury spowodowane pandemią wpłynęły negatywnie na kondycję finansową DK „Zacisze”, jak również spowodowały niepewność wśród załogi, co do dalszego funkcjonowania instytucji.

Po zidentyfikowaniu dotychczasowego profilu DK „Zacisze”, jednym z najważniejszych zadań wymagających realizacji było umiejętne wykorzystanie zasobów i potencjałów kadry instytucji oraz zaopatrzenie jej w niezbędne narzędzia i funkcjonalną, odpowiadającą wyzwaniom, organizację wewnętrzną. Mając na względzie powyższe podjąłem następujące działania:

- wdrożenie pracy z zespołem metodami Action Research, które dają możliwość własnego zdefiniowania problemów oraz szukania ich rozwiązań. Jednocześnie pozwalają wyjść poza utarte schematy i zwiększają elastyczność. Do pracy zaproszono superwizorów Marka Sztarka i Jacka Gralczyka;
- zatrudnienie nowego członka załogi – Wojciecha Szuniewicza, który posiada duże doświadczenie w branży, jest członkiem Forum Kraków zrzeszającego animatorów kultury z całej Polski oraz jest świadomy obowiązujących trendów w kulturze, co stanowi nieocenione wzmocnienie zespołu. Jako osoba z zewnątrz wniósł także świeżą energię do instytucji;
- modyfikacja struktury teleinformatycznej poprzez zakup łącza światłowodowego. Jego brak uniemożliwiał sprawne działania i przeniesienie działalności do sieci, co było niezbędne w celu podtrzymania podstawowej działalności DK „Zacisze” w obliczu restrykcji związanych z pandemią COVID-19;
- wyposażenie zespołu w nowoczesne rozwiązania teleinformatyczne (pakiet Office 365) i sprzęt pozwalający na większą elastyczność w działaniu oraz możliwość pracy na odległość. Okazało się to kluczowe przy pracy zdalnej;
- wprowadzenie nowej struktury organizacyjnej w celu usprawnienia funkcjonowania instytucji, bardziej równomiernego rozłożenia ciężaru zadań, wykorzystania autentycznych kompetencji pracowników oraz stworzenia pracownikom przestrzeni do większej samodzielności.

Doświadczenie oraz kompetencje załogi zachęciły mnie do zaangażowania całego zespołu w proces wdrażania zmian. Zdecydowałem się na takie rozwiązanie również ze względu na przekonanie, że nie można budować idei otwartej instytucji bez załogi, która świadomie będzie realizowała wspólnie wytyczone cele. W związku z powyższym zdecydowałem się zastosować, jako narzędzie wspomagające cykl warsztatów i konsultacji, w których aktywnie uczestniczyli pracownicy DK „Zacisze”.

2. Wizja i misja

Dom kultury cechuje swego rodzaju wyjątkowość instytucjonalna. Nie jest filharmonią, teatrem, operą, galerią sztuki... ale może stawać się tym wszystkim jednocześnie! Ponadto ma możliwości i potencjał, żeby stać się skutecznym narzędziem zmiany kulturowej i społecznej.

Biorąc pod uwagę tę wyjątkowość oraz przyjmując, że **wizja domu kultury** to ogólny obraz przyszłości organizacji i jego wizerunku (przy założeniu sprzyjających uwarunkowań), skupiono się na jej następujących elementach:

- **Domena działalności** – podstawowy obszar specjalizacji działalności;
- **Odpowiedzialność** – wartości realizowane na rzecz interesariuszy;
- **Standardy sukcesu** – mierniki długookresowego powodzenia;
- **Kluczowe kompetencje** – umiejętności i technologie służące sukcesowi;
- **Organizacja** – rozumiana na poziomie wizji jako podstawowe zasady porządku wewnętrznego i reguł kooperacji ze światem zewnętrznym.

Dokumentami wyjściowymi do procesu były przeprowadzona analiza strategiczna SWOT DK „Zacisze” oraz mapa zasobów i potencjałów, które pozwoliły ustalić jak się identyfikujemy i w jakim miejscu znajdujemy się jako instytucja.

Proces tworzenia wizji przeprowadzono metodą warsztatową. Podzielono zespół na grupy zadaniowe, które miały w ramach wyżej wymienionych elementów określić ogólny obraz teraźniejszości i przyszłości instytucji. Z przeprowadzonej analizy wyłonił się mozaikowy obraz domu kultury jako instytucji, jednak zawierający wiele elementów wspólnych. Przedstawia się on następująco:

- **Domena działalności** – dom kultury jako miejsce rozwoju, spełnienia, gdzie następują kluczowe procesy twórcze;
- **Odpowiedzialność** – budowanie wzajemnego szacunku, wysoka jakość, dom kultury jako miejsce zaufania publicznego, wzmacnia wewnętrznie społeczność lokalną;
- **Standardy sukcesu** – wysoka jakość oferty, większa liczba osób uczestniczących w kulturze, większa liczba odkrytych talentów, więcej interakcji, potencjalne koalicje, siła wpływu, umiejętność wchodzenia w kooperatywę i sieciowanie;
- **Kluczowe kompetencje** – wykwalifikowana kadra, elastyczność w działaniu, talenty animacyjne, otwarcie na nowe technologie;
- **Organizacja** – otwarty dom kultury, słuchający mieszkańców, wyjście na zewnątrz, dialog z otoczeniem, wyznaczanie kierunków działania w dialogu z mieszkańcami, instytucja wewnętrznej refleksji, wieloletnie planowanie.

Powyższe stało się podstawą do zadania sobie pytania, jaki jest cel oraz powód naszego istnienia, a także wyznaczenie obszaru, który ma wyróżniać DK „Zacisze”. Z odpowiedzi na te pytania narodziła się misja DK „Zacisze” będąca wspólnym, uzgodnionym z zespołem dziełem, która brzmi następująco:

„Jesteśmy autonomiczną wspólnotą twórców, animatorów i odbiorców kultury. Budujemy relacje między ludźmi, sztuką i naturą. Lokalnie i bez granic, pomagamy rozwijać aspiracje kulturowe i wychodzić naprzeciw wyzwaniom życia w permanentnej zmianie. Szanując tradycję i różnorodność, chcemy poszukiwać nowych ścieżek ku kulturze i radości życia. Dajemy przestrzeń do eksperymentu.”

Wyzwaniem na przyszłość jest dodanie do niej sentencji, która będzie rodzajem „okrzyku bojowego” wpierającego w trudnych chwilach, dodającego otuchy, z którym każdy będzie się utożsamiał.

W świecie permanentnej zmiany nic nie jest na stałe, także i misja. Zakładam, że jej elementy mogą ulec pewnej modyfikacji przed publicznieniem.

3. Mapa zasobów i potencjałów

Stworzenie mapy zasobów i potencjałów pozwoliło zweryfikować w jaki sposób możemy realizować uzgodnioną misję. Tworząc ją posłużyliśmy się 4 obszarami:

- Teren (infrastruktura twarda);

- Zasoby (infrastruktura miękka);
- Społeczność;
- Mieszkańcy.

Proces tworzenia mapy zasobów i potencjałów rozpoczął się od wspólnych warsztatów. W ramach nich dokonaliśmy diagnozy metodą partycypacyjną (w zespołach), którą rozpoczęła analiza poszczególnych obszarów. Z niej dowiedzieliśmy się jakimi zasobami i potencjałami dysponujemy oraz czego nam brakuje aby zrealizować cel. Poniżej przedstawiony został wynik tego procesu – „mozaika” obszarów. Dla podkreślenia pogrubioną czcionką zaznaczono elementy, na które chcemy w przyszłości położyć akcent.

• TEREN

przy trasie wylotowej; bliskie sąsiedztwo podwarszawskich gmin; estetyka lat 70; **reklama outdoorowa jako obszar edukacji mieszkańców; street art**; niska – kameralna zabudowa; napływ młodych rodzin; zielona przestrzeń do wykorzystania na działania; sąsiedztwo placu zabaw; **sąsiedztwo stacji rowerów miejskich**; kościół w okolicy; Park Bródnowski; Park Wiecha; **Las Bródnowski**; **pustostan przy Kościeliskiej**; **provokacja - Czy jesteśmy tylko sypialnią Warszawy?**; bliskość Marek i Ząbek (ubogich w działania kulturalne); **nazwa Zacisze w głośnym miejscu**; **dobre usytuowanie i widoczność** (blisko ruchliwej ulicy) oraz łatwy dojazd; **sąsiedztwo szkoły**.

• ZASOBY

Centrum Handlowe Targówek i M1 Marki; **nowa galeria handlowa Łodygowa**; kanały komunikacyjne nieformalne - kościół, sklep; Café Zapętłona; szkoła; **Facebook fanpage; YouTube; newsletter**; słupy ogłoszeniowe; strona internetowa; **Ośrodek Pomocy Społecznej; Ośrodek Sportu i Rekreacji; Szkoła; Miejsce Aktywności Lokalnej**; wydarzenia artystyczne mające artystyczną jakość; wykwalifikowana kadra; Park Bródnowski; Park Wiecha; **Teatr Rampa, Dom Kultury Świt**.

• SPOŁECZNOŚĆ

nowi sąsiedzi; wielu autochtonów – **społeczność dobrze się znająca**; większość mieszkańców **zakorzeniona** na tym terenie od dawna; ludzie identyfikujący się z miejscem; rodziny młode i wielopokoleniowe; **społeczność ukraińska** jest obecnie na marginesie (możliwość stworzenia klubiku ukraińskiego, spotkania ze śpiewem, otwarcie na kulturę wschodnich sąsiadów; potencjał - mieszkanka Zacisza ucząca białego śpiewu i tańców świata; wrażliwość na problemy i sytuacje konfliktowe; mobilizacja w sytuacjach kryzysowych; **wysoka frekwencja wyborcza; świadomi obywatele**; mieszkańcy silnie związani z Zaciszem; dobrze się czują; **sąsiedzka sieć informacji** – np. info o zbiórkach, o złodziejach na Zaciszu; duża świadomość i **potencjał środowiskowy**.

• MIESZKAŃCY

Obywatel GC; Zelnik, Kot, Gajos, Majewska; **muzykujące rodziny**; inni znani ludzie – Balcerowicz; zróżnicowanie wiekowe od najmłodszych do seniorów; wiele osób z **wyższym wykształceniem**; zróżnicowana sytuacja materialna z dominującym udziałem klasy średniej; **znaczna liczba artystów**.

• CZEGO NAM BRAKUJE

mała liczba działań społecznych (animacja); brak mapy interesariuszy; mało propozycji rozwijających kompetencje z **nowymi technologiami**; uboga oferta dla rodzin; **integracja społeczności imigrantów**; brak pola na eksperymenty; brak miejsca spotkań; **brak charakterystycznego punktu Zacisza**; stworzenie z mieszkańcami **wspólnego centrum** – przykładem zwykła lodziarnia; **mała powierzchnia obiektu; ograniczone miejsce na działania**.

4. DK „Zacisze” - koncepcja funkcjonowania

Nawiązując do jednego z celów Strategii #Warszawa 2030 – „wspólnie decydujemy o naszym mieście” chciałem wspólnie z zespołem decydować o kierunkach naszego działania.

Prezentowana koncepcja funkcjonowania jest również efektem cyklu ww. warsztatów. To w ich trakcie cały zespół (włącznie ze mną jako p.o. dyrektora) został poddany badaniu przez superwizorów, prowokowany do autorefleksji, snucia marzeń, często bardzo szczerego pochylenia się nad sobą. Uczucie dysonansu poznawczego towarzyszyło nam często, ale z tego niekomfortowego odczucia budowaliśmy naszą siłę.

Dzięki temu procesowi ekipa DK „Zacisze” jest świadoma zmiany. Mało tego – wierzy, że może być jej twórcą i moderatorem. Na podstawie zespołowego budowania wizji instytucji, wcześniejszych badań potrzeb społeczności lokalnej (badanie: „Fokus na Targówek” diagnoza potrzeb kulturalnych mieszkańców Targówka, LEK), stworzenia misji i poszukiwania metody wprowadzania jej w życie, powstały następujące programy wieloletnie, które zostały podzielone w poniższy sposób.

4.1. AKTYWNOŚĆ ZEWNĘTRZNA

4.1.1. Współpraca z podmiotami – podejście sieciowe

Duży może więcej! Nawiązując do tego motta chciałbym nawiązać współpracę z podmiotami zarówno lokalnymi oraz tymi o szerszym zasięgu, nie tylko w ramach poniżej przedstawionych działań. Mogą one mieć charakter długofalowego partnerstwa, jak i uczestnictwa w pojedynczych wydarzeniach.

Od jakiegoś czasu możemy zaobserwować tendencję do promowania, w ramach pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania, partnerstw i współpracy. Zarówno Strategia #Warszawa 2030 jak i polityka Miasta wspiera działania sieciujące i współpracę. Należy to jak najlepiej wykorzystać.

Już teraz DK „Zacisze” działa w ramach projektu „#Nadajemy Kulturę!”. Chciałbym, aby takich inicjatyw było więcej. W ramach działań impresaryjnych zaprosiliśmy do współpracy Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dzielnicy Targówek m.st. Warszawy (OSiR), czego efektem było przeprowadzenie dwóch plenerowych koncertów, które cieszyły się dużym zainteresowaniem. Ze względu na ograniczoną przestrzeń DK „Zacisze”, chcemy kontynuować współpracę z OSiR w szerszym zakresie. Wspierałaby ona działania rekreacyjne, a także objęła kolejne aktywności związane z działaniami plenerowymi, jak spektakle, performance.

Naszym celem jest także stworzenie „sceny mobilnej”, na którą zapraszalibyśmy lokalnych artystów i twórców oraz docieralibyśmy z nimi do różnych rejonów Zacisza, a także okolic. W ramach tego przedsięwzięcia udało się nam zorganizować koncert „Jazz po sąsiedzku” z udziałem lokalnego TRIO JAZZOWEGO.

Chcemy także stworzyć Scenę OFF, będącą centrum kultury niszowej i niezależnej, którą mamy zamiar rozpropagować nie tylko na Zaciszu, ale w obrębie Targówka, a nawet całej Warszawy. W związku z tym pomysł współpracy z Domem Kultury „Świt”, Biblioteką Publiczną w Dzielnicy Targówek m.st. Warszawy oraz Centrum Kultury i Aktywności w Dzielnicy Targówek m.st. Warszawy (CKiA).

Jednym ze zdiagnozowanych problemów Zacisza jest brak Biblioteki Publicznej, a co za tym idzie, ograniczony dostęp do kultury pisanej. Chcemy współpracować z Biblioteką Publiczną w Dzielnicy Targówek m.st. Warszawy w ramach pozyskania finansowania zewnętrznego na rzecz postawienia księżkomatu na Zaciszu. Uważamy, że świetnym miejscem do tego będzie nasza przestrzeń. Rozmowy w tej kwestii już się rozpoczęły.

W ramach działań animacyjnych takich jak np.: „Asymilacja – mniejszości narodowe – festiwal kultur i tradycji”; „Targówek bliżej – przybliżenie Targówka poprzez różne dziedziny sztuki” chcemy współpracować z tutejszym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz mieszczącym się na terenie Targówka Ośrodkiem dla Cudzoziemców.

W ramach działania „Wystawy artystów ciekawych i nieoczywistych – artystyczne prowokacje” mamy zamiar nawiązać współpracę z Centrum Handlowym „Targówek” i prezentować prace na jego terenie.

4.1.2. Impresariat (upowszechnianie)

Realizacja: działy: Edukacji i Animacji, Public Relations, stanowisko ds. Pozyskiwania Środków i Realizacji Projektów

Cel I: Podniesienie poziomu artystycznej oferty impresaryjnej DK „Zacisze” (założenie: stawiamy na jakość, a nie ilość). Moim celem jest przyciągnięcie na Zacisze mieszkańców całej Warszawy (i nie tylko). Wysoki poziom produktu będzie skutecznym narzędziem promocji dzielnicy i samego DK „Zacisze”.

Cel II: Organizowanie wydarzeń plenerowych na przyległym do DK „Zacisze” ogrodzonym terenie OSiR. Pozwoli to na zwiększenie liczby odbiorców i wprowadzenie biletowania. Mimo obostrzeń pandemicznych odbyły się po raz pierwszy na Zaciszu dwa koncerty znanych artystów – Leszka Możdżera i Motion Trio – które cieszyły się bardzo pozytywnym odbiorem.

Kierunek alternatywny: wyjście z ofertą do mieszkańców poprzez działania „sceny mobilnej”.

Przykłady działań wybrane z katalogu tworzonego wraz z zespołem DK „Zacisze”

Program	Działania	Obszar sztuki	Odbiorcy
Impresariat	Wydarzenia plenerowe na terenie OSiR (np. koncerty, spektakle)	Muzyka, teatr, film	Wszystkie grupy wiekowe
	Koncerty Mobilne - Sceną jest Targówek (mobilne, samowystarczalne, wędrujące po dzielnicy wydarzenie artystyczne)	Muzyka	Wszystkie grupy wiekowe
	Pasje Targówka – upowszechnianie twórczości i pasji mieszkańców Zacisza	Sztuka	Wszystkie grupy wiekowe
	Cykl koncertów: Scena OFF – „Mamoniowi wbrew” (w obecnych warunkach lokalowych mała sala koncertowa DK „Zacisze” może gościć polską scenę offową, która jest nieprzebranym źródłem najwyższej klasy produkcji artystycznych)	Muzyka	Młodzież, Dorośli, Seniorzy
	Równoległe transmisje live stream – Wirtualne Zacisze („covidowe” zamknięcie instytucji spowodowało skuteczne uruchomienie profesjonalnych wydarzeń nadawanych przy pomocy streamingu)	Muzyka, teatr, film, sztuka	Wszystkie grupy wiekowe
	Wystawy artystów ciekawych i nieoczywistych – artystyczne prowokacje.	Sztuka	Młodzież, Dorośli, Seniorzy

4.1.3. Edukacja i animacja kultury

Realizacja: działy: Edukacji i Animacji, Public Relations, stanowisko ds. Pozyskiwania Środków i Realizacji Projektów

Cel: Wprowadzenie animacji do katalogu zajęć DK „Zacisze”. Bardzo rozbudowaną sferą aktywności naszej instytucji jest edukacja. Dlatego też nie można zaprzepaścić tego potencjału, który bazuje m.in. na wysoko wykwalifikowanej kadrze instruktorskiej, różnorodności edukacyjnych aktywności, przewadze edukacji artystycznej.

Jednak, żeby stać się domem kultury XXI wieku do listy aktywności instytucji musi dołączyć również szeroko rozumiana animacja. Nasz zespół wierzy, że dom kultury może być narzędziem kulturowej zmiany – nie tylko dotyczącej uczestnictwa w kulturze, ale w budowaniu przestrzeni dla kultury we wszystkich jej przejawach i może też stać się narzędziem poznawania, interpretowania i pomocy w zrozumieniu dynamicznie zmieniającego się świata.

Przykłady działań wybrane z katalogu tworzonego wraz z zespołem DK „Zacisze”

Program	Działania	Obszar sztuki	Odbiorcy
	Cykl warsztatów „Sobota dla Małych i Dużych”	Technika, architektura, rysunek	Rodziny, dzieci i rodzicami

Edukacja i animacja kultury	„Zielono mi – myśl globalnie” – kulturowy program dot. ekologii	Edukacja + wszystkie aktywności w sztuce	Dzieci, młodzież
	„Mnie nie dotyczy” – rozmowy sąsiedzkie na ważne tematy	Animacja społeczna	Młodzież, Dorośli, Seniorzy
	Asymilacja – mniejszości narodowe – festiwal kultur i tradycji	Muzyka, teatr, film, sztuka - animacja	Młodzież, Dorośli, Seniorzy
	Uniwersytet Trzeciego Wieku	Edukacja + wszystkie aktywności w sztuce	Seniorzy
	Sztuka na horyzoncie – artysta w Domu Kultury lub dzieci/młodzież w pracowni artysty (cykliczne działanie)	Sztuka	Dzieci, młodzież
	Targówek bliżej – przybliżenie Targówka poprzez różne dziedziny sztuki (animacja)	Edukacja + wszystkie aktywności w sztuce	Wszystkie grupy wiekowe
	Edukacja poprzez sztuki plastyczne, fotografia, video, muzyka, taniec, teatr, sztuki performatywne	Wszystkie aktywności w sztuce	Wszystkie grupy wiekowe
	Muzyka objazdowa dla mieszkańców – akcje w różnych miejscach dzielnicy połączone ze spotkaniami sąsiedzkimi	Muzyka + animacja	Wszystkie grupy wiekowe
	Warsztaty w przestrzeni publicznej	Animacja	Wszystkie grupy wiekowe
	Konwenty Kultury (wybrane narzędzia: Long table, world cafe)	Wszystkie aktywności w sztuce	Wszystkie grupy wiekowe
	Mała Wielka Sztuka – prezentacje prac/dokonań/umiejętności/talentów uczestników	Wszystkie aktywności w sztuce	Wszystkie grupy wiekowe
	Szkoła Krytyki Artystycznej	Wszystkie aktywności w sztuce	Wszystkie grupy wiekowe
	Happeningi diagnozujące – akcje artystyczno-performatywne w przestrzeni publicznej prowokujące do refleksji, ale też po prostu prowokujące. Na podstawie badań fokusowych sporządzany jest raport. Informacja o akcji wraz z raportem jest dostępna w sieci.	Animacja	Wszystkie grupy wiekowe

4.1.4. Amatorski Ruch Artystyczny

Realizacja: działy: Edukacji i Animacji, Public Relations, samodzielne stanowisko ds. Pozyskiwania Środków i Realizacji Projektów

Cel: Przywrócenie godności człowieka twórczego i ruchu amatorskiego. Poważne traktowanie twórczości/procesu twórczego jako procesu poznania siebie, wzmocnienia i integracji. Chcemy osiągnąć najwyższy poziom artystyczny, opowiadać o rzeczach najważniejszych. Mamy wyjątkowy potencjał i możliwości stworzenia rzeczy ważkich, ważnych i zaangażowanych. Mamy również prawo, ale i obowiązek opowiadać o obecnym świecie, pomagać w jego rozumieniu.

Przykłady działań wybrane z katalogu tworzonego wraz z zespołem DK „Zacisze”

Program	Działania	Obszar sztuki	Odbiorcy
Amatorski Ruch Artystyczny	Młodzieżowe Studio Teatralne	Teatr	Młodzież
	Studio Piosenki Rozrywkowej / Zespół Voice of Zacisze	Muzyka	Dzieci i młodzież
	Małe i Duże Studio Wokalne	Muzyka	Dzieci i młodzież, dorośli

Break Kids, BREAKING Academy	Taniec	Dzieci i młodzież
Festiwal (Amatorskiej) Twórczości Seniorów	Wszystkie aktywności w sztuce	Seniorzy
Warsztaty Mistrzowskie (edukacja mistrzowska) – Warsztaty, które są miejscem spotkania artysty z człowiekiem zainteresowanym kulturą i sztuką	Wszystkie aktywności w sztuce	Wszystkie kategorie wiekowe
Cykl zdarzeń: Wielka Akcja Artystyczna; MY – interdyscyplinarna akcja twórcza - kilka sekcji razem tworzy wspólne dzieło komentujące wybrany fragment życia człowieka i planety	Wszystkie aktywności w sztuce DK „Zacisze” + partnerzy zewnętrzni	Młodzież, Dorośli, Seniorzy
Poszukiwanie talentów – konkursy, programy wspierające wszystkie aktywności w sztuce	Wszystkie aktywności w sztuce	Wszystkie kategorie wiekowe
Lokalne – unikalne potencjały przy wykorzystaniu całego katalogu form; współpraca z mieszkańcami Zacisza takimi jak Andrzej Pągowski, Janusz Gajos, Alicja Majewska, Leszek Balcerowicz, Tomasz Karolak lub odwoływanie się do niedawnej historii i spuścizny jej mieszkańców (na Zaciszu mieszkań np. Grzegorz Ciechowski)	Wszystkie ludzkie, wyjątkowe aktywności	Wszystkie kategorie wiekowe
Wampiry czasu – Licznik Czasu Sztuki. W każdym dziele artystycznym jest czas poświęcony na jego stworzenie – unikalna wartość oryginału. Na budynku DK „Zacisze” będzie zainstalowany wielki licznik, gdzie będziemy dodawać czas wszystkich osób związanych z naszą instytucją, którzy poświęcili swój czas na ten wyjątkowy proces tworzenia.	Wszystkie aktywności w sztuce	Wszystkie kategorie wiekowe

4.1.5. Dialog i współpraca lokalna

Realizacja: działy: Edukacji i Animacji, Public Relations, Dyrekcja, samodzielne stanowisko d.s. Pozyskiwania Środków i Realizacji Projektów

Cel: DK „Zacisze” jako ważny partner w rozmowach dotyczących społeczności lokalnej i historii miejsca. Powarsztatowy przekaz brzmi: *„Odzyskanie i uspołecznienie przestrzeni instytucji i dzielnicy”*. Otwarcie DK „Zacisze” na świat zewnętrzny powinno zaowocować poszerzającą się grupą partnerów, zwolenników, przyjaciół – rzeczników. Gdy stworzona zostanie gęsta sieć relacji DK „Zacisze” może być ważnym graczem w realizacji niezbędnej, głębokiej kulturowej zmiany.

W ramach działań szczególnie wraz z zespołem DK „Zacisze” chcemy się pochylić nad:

- **Miejscem Aktywności Lokalnej (MAL)** – reaktywacja idei jako inicjatywy społecznej asymilującej angażującej i rozwijającej potencjał mieszkańców;
- **Spoleczną Radą Programową** – jako organ doradczy, inspirujący i opiniodawczy dla Dyrektora DK „Zacisze”. W jej skład wchodziłyby osoby zasłużone dla kultury i żywo zainteresowane jej rozwojem na terenie Zacisza ;
- **Budżetem społecznościowym** – „przeszczepienie” idei Budżetu Obywatelskiego na grunt DK „Zacisze”. Przeznaczenie części środków na działania zaproponowane przez naszych odbiorców. Chcemy aby nasi mieszkańcy mieli możliwość realizacji własnych pomysłów budując w ten sposób wspólnotę twórców kultury;
- **Spoleczną odpowiedzialnością** - interesy społeczne i ochrona środowiska, nowe relacje z różnymi grupami interesariuszy.

Po długim okresie hermetyzacji instytucji wynikającej z wcześniejszego sposobu zarządzania, liczymy na otwarcie na szeroki katalog partnerów, instytucji, organizacji i różnorodnych form współpracy.

4.2. WEWNĘTRZNA DZIAŁALNOŚĆ ROZWOJOWA I METODY

4.2.1. Program rozwoju zasobów

Realizacja: Dyrekcja, działy: Administracji i Kadr, Księgowości, st. samodzielne stanowisko d.s. Pozyskiwania Środków i Realizacji Projektów.

Cel: Rozbudowa DK „Zacisze” oraz dywersyfikacja źródeł finansowania.

Przykładowe działania:

- Dofinansowanie czy komercjalizacja? – to pytanie ma być częste i stać na straży misji;
- Środki własne ważnym elementem finansowania działalności;
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych: Erasmus oraz inne programy Unii Europejskiej, Fundusz Animacji Kultury, Narodowe Centrum Kultury, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz inne;
- Umowy partnerskie i współpraca – współuczestniczenie w działaniach z instytucjami; pozarządowymi, innymi instytucjami, organizacjami, szkołami itp.;
- Współpraca z biznesem – sponsoring oraz CSR i wolontariat pracowniczy;
- Wprowadzenie budżetów zadaniowych i rozliczanie zadaniami (projektami);
- Udostępnianie bazy twórcom i artystom (mecenat Domu Kultury);
- (Inter)Aktywny Dom Kultury – rozwój nowoczesnych systemów informacyjnych i dostępu do kultury, modernizacja bazy technicznej z tym związanej;
- Rozbudowa Domu Kultury „Zacisze”.

4.2.2. Program Rozwoju Kadry Zawodowej i Społecznej

Realizacja: Dyrekcja; st. samodzielne stanowisko d.s. Pozyskiwania Środków i Realizacji Projektów, dział Public Relations

Przykładowe działania:

- budowanie wizerunku DK jako „dobrego” pracodawcy „z wyboru”;
- Indywidualne programy rozwoju kompetencji zawodowych;
- Wolontariat;
- Pozyskiwanie nowych instruktorów z dziedzin jeszcze u nas niedostępnych - różnicowanie kadry merytorycznie i form zatrudnienia (zatrudnienie socjalne, zdalne, standardowe);
- Programy lojalnościowe dla pracowników i uczestników;
- Akademia Społecznych Animatorów Kultury;
- System Oceny Pracowniczej;
- System przyznawania nagród;
- Program stażowy i studyjny.

4.3. Strategia komunikacji

Wydzielenie zespołu ds. Public Relations, a także jasno wytyczona misja i strategia DK „Zacisze” mają zaowocować opracowaniem jednolitej, spójnej i długofalowej strategii komunikacji, określeniem celów i grup docelowych, a w ostateczności jeszcze większą skutecznością dotarcia z przekazem strategicznym.

Priorytetem jest wykorzystanie nowych narzędzi oraz stworzenie mapy interesariuszy. Akcent chcę położyć na pozyskanie i podtrzymanie zrozumienia, sympatii i poparcia mieszkańców Zacisza, Targówka i Warszawy, a także instytucji działających na tym terenie.

Komunikacja będzie wykorzystywała najefektywniejsze kanały porozumiewania się z odbiorcami DK „Zacisze”, m.in. blogi, miniblogi, portale społecznościowe, ale też kluczowe portale poświęcone kulturze, a także współpracę z podmiotami zewnętrznymi w ramach wspólnej strategii komunikacji i promocji (np. „#Nadajemy Kulturę!”).

Planuję uruchomienie strony DK „Zacisze” na Instagramie, ożywienie komunikacji w kanale YouTube i Facebook w oparciu np. o live stream i wyprodukowanie większej ilości materiałów filmowych, które pozwolą dotrzeć do nowych odbiorców.

PR zewnętrzny nastawiony będzie na dialog i interakcję. DK „Zacisze” w dalszym ciągu będzie zabiegał o podtrzymanie bardzo dobrych relacji i współpracy z mediami, tj. radio i telewizja, prasa. Duży nacisk planuję położyć na spójne wartościowe materiały informacyjne, ciekawe layouty materiałów graficznych, a przede wszystkim ich wiarygodność.

Nowa strategia DK „Zacisze” zakłada budowanie PR wewnętrznego firmy, który ma usprawnić działania firmy i zbudować wizerunek pracodawcy z wyboru, tzw. *employer branding*. W planach jest stworzenie ścieżki rozwoju kadry i indywidualny program rozwoju kompetencji zawodowych, system szkoleń i uzupełniania wiedzy i umiejętności, wolontariat.

Nowym i ważnym wyzwaniem dla DK „Zacisze” będzie próba zbudowania silnej więzi z otoczeniem za pośrednictwem lobbingu na rzecz kultury, a co za tym idzie powołania grupy rzeczników, ambasadorów, mecenasów i przyjaciół DK „Zacisze” aktywnie wspierających działania kulturalne.

5. Podsumowanie

W powyższej koncepcji postawiłem na pracę zespołową, różnorodność, otwartość, wolność, zakorzenienie w kulturze, odpowiedzialność, ambicję – to wartości DK „Zacisze”.

Jest to dla mnie tym bardziej istotne, że nie dawno została opublikowana Polityka Kulturalna #Warszawa2030, a jednymi z jej wewnętrznych realizatorów będą domy kultury, w tym DK „Zacisze”. Niniejszy dokument został napisany bardzo odważnie, szczerze i uczciwie przy szerokim współudziale wszystkich aktorów sceny kultury Warszawy.

Dokonanie zmian w DK „Zacisze” z pewnością zaowocuje odwagą i kompetencją do przeobrażeń kulturowych i społecznych w obszarze naszego działania. Mam nadzieję, że za jakiś czas DK „Zacisze” będzie dostarczał Warszawie przykładów dobrych praktyk w realizacji warszawskiej strategii dla kultury.

Oczywiście, żeby ten sukces osiągnąć potrzebne będzie zaangażowanie wielu osób i instytucji, a także rozpoczęcie zawieszony rozbudowy DK „Zacisze”.

Z tego miejsca chciałbym podziękować pracownikom DK „Zacisze”, bez których nie wyobrażam sobie tworzenia tej koncepcji, a także naszym supervisorom Markowi Sztarkowi i Jackowi Gralczykowi, którzy dzielnie Nas wspierali podczas tego procesu spojrzeniem z zewnątrz, krytycznym okiem i doświadczeniem.

Do zobaczenia w Domu Kultury „Zacisze”!

Łepek Dronicki

